

затримання особи до чергової частини ОВС. Оперативний черговий у свою чергу повідомляє до центру з надання допомоги про затримання особи, а після з'ясування обставин затримання, надає додаткову інформацію до зазначеного центру, фіксуючи її у журналі інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги затриманим.

Повідомлення про затримання осіб приймаються та обробляються уповноваженою службовою особою центру з надання допомоги цілодобово.

Протягом години з моменту реєстрації повідомлення про затримання особи уповноважена службова особа центру з надання допомоги в установленому порядку призначає адвоката та видає доручення для підтвердження його повноважень для надання такій особі безоплатної вторинної правової допомоги, копія якого із зазначеним реєстраційного номера повідомлення за допомогою факсимільного зв'язку, електронної пошти або через систему передається суб'єкту подання інформації та реєструється ним.

Призначений центром з надання допомоги адвокат повинен прибути протягом години з моменту видання йому доручення, а у виняткових випадках - не пізніше ніж протягом шести годин з моменту видання йому доручення до затриманої особи для надання безоплатної вторинної правової допомоги.

У разі коли призначений адвокат на підставах, визначених законом, або з інших незалежних від нього причин не може надати безоплатну вторинну правову допомогу, він негайно повідомляє про це центру з надання допомоги, який протягом однієї години з моменту надходження повідомлення призначає іншого адвоката.

Якщо призначений центром з надання допомоги адвокат не прибув у встановлений строк за зазначеною адресою місця для конфіденційного побачення із затриманою особою, відповідальний за затримання негайно повідомляє про це зазначеному центру.

Відмова затриманої особи від адвоката, призначеного центром з надання допомоги, повинна бути здійснена такою особою в присутності цього адвоката у формі письмової заяви, копія якої надсилається адвокатом до центру з надання допомоги.

#### УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ВИЛУЧЕННЯ РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ В АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Пастух Ігор Дмитрович, кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника кафедри адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

З метою дієвого забезпечення виконання завдань адміністративно-деліктного провадження, встановлення фактичних обставин у справі на стадії адміністративного розслідування, що підтверджують або спростовують винуватість особи у вчиненому діянні, в деліктному законодавстві закріплена можливість використання уповноваженими суб'єктами заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Відповідно до статті 260 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) вилучення речей та документів, у тому числі посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду, ліцензійної картки на транспортний засіб, тимчасове затримання транспортного засобу, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами відноситься до заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, що застосовуються у випадках, прямо передбачених законами України, з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов по справах про адміністративні правопорушення.

В той же час, відповідно статті 251 КУпАП доказами в справі про адміністративне правопорушення визнаються будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Такі дані встановлюються, зокрема, речовими доказами та протоколом про вилучення речей і документів.

Враховуючи викладене, можна констатувати, що вилучення речей і документів розглядається законодавцем як захід забезпечення адміністративно-деліктного провадження та передбачає одержання відомостей про факти, що мають значення доказів. Аналіз змісту ст. 251 КУпАП дає підставу зробити припущення, що вилучені можуть бути будь-які речі і документи, що мають значення доказів, на підставі яких посадовою особою приймається рішення по справі. Як зазначалось вище, вилученню підлягають лише ті речі та документи, що виступають знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом (предметом) проступку. В той же час, речі та документи можуть мати вагоме значення для встановлення наявності чи відсутності адміністративного проступку, винності даної особи в його вчиненні та інших обставин, що мають значення для правильного вирішення справи, не будучи при цьому знаряддям вчинення або предметом проступку. Наприклад, статтею 44-1 КУпАП передбачена відповідальність за ухилення особи, хворої на наркоманію, від медичного огляду на наявність наркотичного сп'яніння та особи, яка зловживає наркотичними засобами або психотропними речовинами, від медичного обстеження. При цьому факт незаконного вживання наркотичних засобів або психотропних речовин встановлюється на підставі показань свідків, наявності ознак наркотичного сп'яніння, результатів медичного огляду, а також тестів на вміст наркотичного засобу або психотропної речовини в організмі особи [2]. Таким чином підставами адміністративної відповідальності в даному випадку можуть бути інформація від громадян, підприємств, результати медичного огляду, результати тестів на вміст наркотичного засобу, висновок лікарсько-консультативної комісії. Їх важливість для об'єктивного розгляду справи є цілком зрозумілою, проте законність їх вилучення в межах адміністративно-деліктного провадження є сумнівною. У зв'язку з цим, положення про можливість вилучення не лише предметів і знарядь проступку, але й будь-яких речей і документів, що мають значення доказу в справі про адміністративне правопорушення, потребує нормативного закріплення у КУпАП.

Так як вилучення речей і документів є адміністративно-процесуальним заходом примусу та суттєво обмежує конституційні права особи, представляється доцільним передбачити для його проведення наявність судового рішення у тих випадках, коли вилученню підлягають речі і документи, що мають велику матеріальну цінність. У цих випадках доцільно передбачити наступну процедуру одержання судового рішення. Повноважна посадова особа, порушує перед судом клопотання про проведення вилучення шляхом винесення постанови. Таке клопотання розглядається суддею за місцем провадження справи про адміністративне правопорушення або місцем проведення вилучення речей і документів протягом доби з моменту надходження зазначеного клопотання. За результатами розгляду клопотання суддя виносить постанову про дозвіл на вилучення речей і документів або про відмову в його проведенні із вказівкою мотивів такої відмови. Крім цього, даний порядок повинен передбачати такі ситуації, коли вилучення необхідно здійснити негайно. Тут вилучення може бути проведене на підставі рішення повноважної посадової особи без одержання судового рішення, але протягом доби з моменту початку вилучення посадова особа має повідомити суддю про застосування цього заходу адміністративно-процесуального примусу з додаванням копії протоколу вилучення речей і документів. Одержавши повідомлення, суддя перевіряє законність проведеної дії й виносить постанову про його законність або незаконність. Визнання вилучення речей і документів незаконним тягне за собою неприпустимість використання всіх отриманих у його ході доказів в адміністративно-деліктному провадженні.

*Список використаних джерел:*

1. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» // Відомості Верховної Ради. - 1995. - № 10. - Ст. 62.